

**Proces rozlišování možnosti
přijímání svátostí manžely
žijícími v neregulérním svazku
za doprovázení diecézního biskupa
a misionářů milosrdenství**

Proces rozlišování možnosti přijímání svátostí manžely žijícími v neregulérním svazku za doprovázení diecézního biskupa a misionářů milosrdenství

Obecná východiska

Následující směrnice pro proces rozlišování možnosti přijímání svátostí manžely žijícími po rozvodu jednoho či obou z nich v novém neregulérním svazku vznikly v procesu konzultací s misionáři milosrdenství, diecézním presbyteriem a pastorační radou diecéze jako odpověď na výzvu papeže Františka v apoštolské exhortaci *Amoris laetitia*, kde papež povzbuzuje „k odpovědnému osobnímu a pastoračnímu rozlišování v jednotlivých případech“ a zmiňuje, že úkolem kněží je „doprovázet dotyčné osoby na cestě rozlišování podle učení církve a směrnic biskupa“ (AL čl. 300; srov. 298). Proto také tyto směrnice předpokládají znalost celku apoštolské exhortace *Amoris laetitia*, především její VIII. kapitoly „Doprovázet, rozlišovat a integrovat lidskou slabost“, kterou je třeba považovat za jejich východisko a základ. Směrnice zároveň vycházejí z textu „Základní kritéria pro aplikaci VIII. kapitoly *Amoris laetitia*“ vydaného biskupy pastoračního regionu Buenos Aires, publikovaného spolu se schvalující odpovědí papeže Františka v *Acta Apostolicae Sedis*, sv. 108, 2016, č. 10, 7. 10. 2016.

V procesu rozlišování je důležité klást důraz na hlásání radostné zvěsti evangelia, jež by podněcovalo a obnovovalo osobní setkání manželů s živým Ježíšem Kristem (srov. AL 58). Dále je vždy důležité nasměrovat lidi k tomu, aby vystavili své svědomí Bohu, a proto je užitečné „zpytování svědomí“, jak navrhuje *Amoris laetitia* (srov. čl. 300), zvláště co se týče toho, „jak se chovali ke svým dětem“ nebo ke svému opuštěnému manželskému partnerovi. Pokud v předchozím vztahu byly nevyřešené nespravedlnosti, je důležité pokusit se, kde je to možné, je napravit, aby případný přístup ke svátostem nebyl pro okolí pohoršující, a pokud možno byl přijat s porozuměním. Zároveň je důležité mít na paměti, že cílem není nutně dojít k přijímání svátostí, ale může jít o nasměrování k jiným formám začlenění do života církve: větší přítomnost ve společenství, účast ve skupinkách modlitby či reflexe, úkoly v rámci rozličných církevních služeb atd. (srov. AL 299).

Proces rozlišování podle papeže Františka předpokládá „rozhovor s knězem v podmínkách *forum internum*“, který „přispívá k vytvoření správného úsudku o tom, co brání možnosti plnější účasti na životě církve, a o krocích, které mohou přispět k podpoře jejího růstu“ (AL 300), přičemž je později řečeno, že jedním z těchto kroků „v určitých případech může být také svátostná pomoc“ (AL 305, pozn. č. 351). Papež František pak v této souvislosti také připomíná, že „zповědnice nemá být mučírnu, nýbrž místem Pánova milosrdenství“, a zdůrazňuje, že „eucharistie není odměnou pro dokonalé, nýbrž velkorysým lékem a pokrmem slabých“ (AL 305, pozn. č. 351; *Evangelii gaudium* 44 a 47).

Diecézní biskup pověřil doprovázením tohoto procesu rozlišování na dobu pěti let P. Günthera Ecklbauera, OMI, P. Vlastimila Kadlece, OMI, P. Augustina Kováčika, O.Praem., P. Štěpána Roba a P. Bogdana Stępieńe, OSPPE (misionáře milosrdenství).

Začátek procesu rozlišování dle této směrnice je možné zahájit nejdříve pět let od civilního rozvodu (výjimečně už tři roky po rozvodu se schválením biskupa). Před touto lhůtou je samozřejmě možné a vhodné tyto manžele duchovně doprovázet, pomoci jim se vyrovnat se zraněními způsobenými rozvodem a i jinými způsoby jim pomáhat v životě s Kristem a v přijetí v místní komunitě věřících, nemůže ale ještě jít o proces rozlišování.

Průběh procesu rozlišování

1. Farář (administrátor, farní vikář...), kterého manželé oslovili, jim po zjištění (a případné konzultaci s diecézním soudem), že proces (ani zkrácený) o prohlášení neplatnosti kanonického manželství není možný nebo nevede k prohlášení neplatnosti, poskytne seznam misionářů milosrdenství pověřených touto službou a povzbudí je, aby sami oslovili jednoho z nich. Může jim také pomoci tohoto misionáře milosrdenství zkontaktovat, případně je k němu i osobně doprovodit.
2. Je také možné, aby některého z misionářů milosrdenství oslovil přímo manželský pár (důvodem může být například zjevný nesouhlas – vyjádřený či nevyjádřený – faráře farnosti s umožněním této cesty rozlišování). Misionář milosrdenství by pak také měl napřed uvážit (případně konzultovat) možnost zneplatnění (viz předchozí bod).
3. Misionář milosrdenství se setká s manžely, seznámí se s jejich příběhem, přijímá je, pozorně jim naslouchá a ukazuje mateřskou tvář církve, zároveň akceptuje jejich upřímné úmysly a dobrou vůli vystavit celý svůj život světlu evangelia a konat skutky lásky (srov. AL 306 a 312).
4. Pokud se mu další cesta společného rozlišování jeví jako možná, domluví si s manžely další setkání, pokračuje s nimi v dialogu a reflexi vztahů v předchozím a současném svazku a pomáhá jim rozlišovat a pojmenovat jak objektivní situaci (např. platnost či nemožnost prohlásit za neplatné jejich původní manželství), tak jejich subjektivní postoj, ochotu k pokání, odpuštění, uzdravení a růstu v lásce k Bohu i bližnímu (srov. AL 305).
5. Doba procesu rozlišování, kajícínosti a hledání další cesty víry zahrnuje minimálně jeden rok a čtyři setkání.
6. Pokud v průběhu procesu rozlišování dojde ke společnému uznání, že v konkrétní situaci doprovázených manželů existuje otevřenost pro život v milosti Boží, schopnost v ní růst a touha po slavení eucharistie (srov. AL 301–303), osloví misionář biskupa s písemným doporučením umožnit manželům (jako nástroj zrání a milosti) přistupování ke svátostem smíření a eucharistie (srov. AL pozn. 336 a 351). Pokud misionář tuto cestu nedoporučí,

sejde se k diskusi s biskupem a vysvětlí mu důvody, které jej k tomu vedou. Poté následuje setkání i s manžely a společné rozlišování u diecézního biskupa.

7. Biskup po seznámení se s vyjádřením misionáře milosrdenství a po osobním setkání s manžely rozhodne o trvalém „aktu milosrdenství“ – umožnění přistupovat ke svátostem.
8. Kladné rozhodnutí oznámí biskup příslušnému faráři a ten s ním vhodným způsobem seznámí farnost a zároveň doprovází farní společenství, aby rostlo v duchu porozumění a přijetí, aniž by to způsobovalo nejasnosti v učení církve ohledně nerozlučitelnosti manželství. Společenství je nástrojem milosrdenství, které je „nezasloužené, bezpodmínečné a zdarma prokázané“ (AL 297). Ve výjimečných případech, o kterých rozhodne biskup, především pokud lze předpokládat konfliktní situace, se může ukázat jako vhodné, že eventuální přístup ke svátostem se uskuteční v soukromí či v jiné farnosti.
9. Pokud biskup neumožní manželům přistupovat ke svátostem, má jim farář jejich farnosti, případně s pomocí misionáře milosrdenství, pomoci k zapojení do života a služby místní komunity jinými, jejich situaci odpovídajícími způsoby (srov. AL 297 a 299).
10. Všichni zúčastnění jsou nakonec povzbuzováni, aby se v modlitbě i osobních setkáních nechávali krok za krokem uvádět do „kontextu pastoračního rozlišování naplněného milosrdnou láskou, které se vždycky snaží o pochopení, odpuštění, doprovázení, naději, a především o začlenění“ (AL 312).

V Plzni dne 22. února 2023

Č. j. 410/2023

Mons. Tomáš Holub
biskup plzeňský

